

DITC

Computer Gebruikers Vereniging

DITC

2

Een uitgave van de Computer Gebruikers Vereniging
13^e jaargang Nr. 2 1999
Verschijnt 6x per jaar. Losse nummers f 3,75

INHOUD

Algemeen	2
Agenda.....	4
Lidmaatschap.....	4
Van de Redactie	5
Computer Meeting.....	7
Advertentie Paragon	12
MSX.....	13
Advanced Basic	13
NestorBASIC.....	15
MoonSound.....	17
XAsm.....	20
PC	21
De gebruiker.....	21
Proxomitron.....	22
Magische site.....	24
Easter Eggs.....	25
Advertentie Bob Roos	26
Tooltip: TweakUI.....	28

De sluitingsdata voor inlevering van kopij en advertenties voor de BITS zijn:

31 mei 1999
&
30 juli 1999

COLOFON

BITS is een onafhankelijk informatieblad van de Computer Gebruikers Vereniging.

REDACTIE

Ad Mutsaers & Frank Pison

VORMGEVING

Ad Mutsaers, Frank Pison, Cokky Pison, Arjan Mels & Peter Mathijssen

MEDEWERKERS

Ad Mutsaers, Cokky Pison, Arjan Mels, Peter Mathijssen, Bas Vijfwinkel, Arjan Steenbergen & Frank Pison

ADRES

(zowel redactie als vereniging)

Bartokstraat 196
5011 JD Tilburg

Fax: (013) 4560668 / (013) 4681421

Tel: (013) 4560668

ADVERTENTIES

Neem voor informatie en aanlevering contact op met de redactie.

GIRO

Rekening: 5728841

t.n.v: CGV

Karmijnstraat 18

5044 RD Tilburg

INTERNET

E-mail: cgv@xs4all.nl

WWW: www.xs4all.nl/~cgv

REGISTRATIE

K.v.K. Midden Brabant:

Computer Gebruikers Vereniging
nr. V40259841

AGENDA

DATA WORKSHOPS 1999

Zaterdag 24 april 10.00h - 16.00h
Internationale Computer Meeting

Donderdag 27 mei 19.00h - 23.00h
Thema: Excel

De workshops worden gehouden op het volgende adres:

Wijkcentrum de Schans
De Schans 123
Tilburg-Noord

De thema's worden steeds aan het begin van de workshops gehouden en starten ca. een kwartier na aanvang van de workshop. In principe duren de thema's ongeveer een uur.

LIDMAATSCHAP

Je hebt een computer MSX of PC en je wilt er wat mee. Wij helpen je daar in.

Wordt lid van de Computer Gebruikers Vereniging en wij staan met raad en daad voor je klaar. Wij zijn niet voor niets een van de grootste verenigingen van Nederland.

Het lidmaatschap is eigenlijk een gezinslidmaatschap. Het wordt echter wel op naam van één persoon gesteld. Alle gezinsleden zijn dus van harte welkom.

Wat moet je doen om lid te worden?

Neem contact op met het secretariaat en vraag om een inschrijfformulier, dit wordt je dan zo spoedig mogelijk toegezonden. Vul het formulier in en stuur het terug en maak daarnaast het bedrag over op onze girorekening.

Als alles binnen is, sturen wij je de lidmaatschapspas e.d. zo snel mogelijk toe.

Het lidmaatschap bedraagt:

f 30,- per jaar

f 15,- vanaf juli tot 31 december

DOET MEER VOOR HAAR LEDEN

VAN DE REDACTIE

24 april is het zover. Voor de 12e keer organiseren wij een computer-meeting en na 8 jaar niet meer in de Bremhorsthal maar in Wijkcentrum De Schans, dat deze dag geheel tot onze beschikking is. Dus niet alleen de bovenzaal, waar de WORKSHOPS worden gehouden, maar van beneden naar boven.

U vindt uw eigen vereniging direct bij binnenkomst zoals u gewend was in de Bremhorsthal. Deze BITS is geen speciale uitgave geworden. We besteden natuurlijk wel aandacht aan de standhouders, maar er is geen plattegrond van het gebouw en de plaats van de standhouders. Deze staan alfabetisch ingedeeld en bij binnenkomst in De Schans vindt u een overzicht in welke zaal de diverse verenigingen staan. Voor diegenen die nog nooit in De Schans zijn geweest doen we een plattegrond van Tilburg in deze BITS en tevens een routebeschrijving.

Het is op dit moment met wegafsluitingen een stuk moeilijker om in De Schans te komen dan toen we het besluit namen om onze meeting daar te houden. Gelukkig is het ook mogelijk om met het openbaar vervoer tot vlak bij De Schans te komen. Je moet weten dat men van plan is enkele bushaltes hier in Tilburg-Noord te laten vervallen, maar de halte het dichtst bij De Schans blijft gelukkig bestaan. Vanaf het station moet men lijn 44-45 richting Tilburg-Noord nemen en uitstappen bij de halte Vlashoflaan/Griegstraat.

In deze BITS geen Kopij van CoPi. In plaats daarvan heb ik samen met Frank het redactiestuk geschreven en ik kan het na-

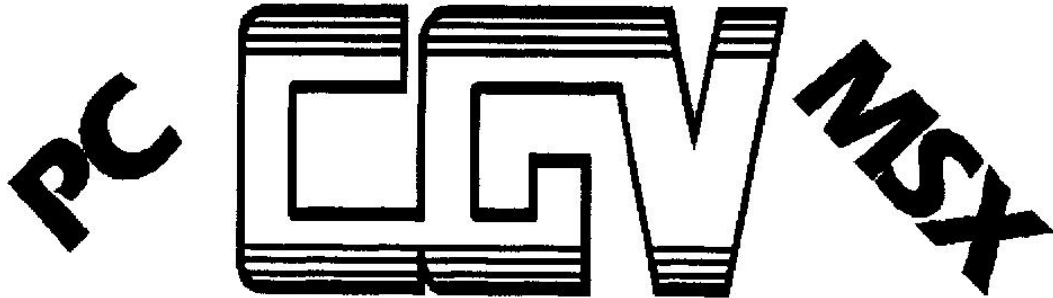
tuurlijk niet laten om toch mijn commentaar op iets te geven. Het betreft dit keer de nieuwe CD-foongids van KPN. Uitgebreid met een routeplanner. Ik heb het geprobeerd. Nu kun je lachen. De route loopt door eenrichting straten en over bruggen. Je zult wel zeggen, nou en, maar tegen het verkeer in rijden of over bruggen met bussluizen of alleen voor fietsers toegankelijk wordt voor de automobilisten onder ons toch wel erg moeilijk.

Laat je de route plannen van Tilburg naar een andere plaats, dan moet je erg veel geduld hebben. Het duurt erg lang, je zou bijna op en neer kunnen rijden. Het gaat langzaam niet te geloven. Ongeveer 8 minuten om van Tilburg naar Leiden te gaan en de route loopt dan zelfs langs en door allerlei kleine plaatsen, in plaats van dat de snelwegen genomen worden. Laat je een route plannen van b.v. Goirle naar Tilburg en daarna van hetzelfde adres in Tilburg naar hetzelfde adres in Goirle krijg je twee verschillende routes. Erg vreemd vooral omdat je ook volgens de routeplanner over de busbaan moet rijden. Nou probeer dat maar eens. Er zijn best wel betere en snellere routeplanners op de markt en dan kun je zelfs nog opgeven langs welke plaatsen je wilt rijden. Op deze nieuwe uitgave van KPN zijn de telefoonnummers natuurlijk wel bijgewerkt. Heb je er toch nog iets aan voor fl. 79,00.

Nou tot ziens op 24 april in Wijkcentrum De Schans in Tilburg-Noord.

De redactie en CoPi

Computer Gebruikers Vereniging

Grote Computer Meeting

Zaterdag 24 April

Wijkcentrum De Schans

De Schans 123

Tilburg (noord)

10.00 tot 16.00 uur

Toegang 2,50 p.p.

*Neem voor meer info of een lidmaatschap (slechts f30,- p.j.)
contact met ons op.*

Bartokstraat 196 Tel: (013)4560668

5011 JD Tilburg E-Mail: cgv@xs4all.nl

onze web-site: www.xs4all.nl/~cgv

COMPUTER MEETING

Lijst standhouders
Internationale Computermeeting 24 April 1999
De Schans 123 Tilburg

ACCLUB

Schnotzendorf 6
A-3324 Euratsfeld Oostenrijk

Demonstraties en verkoop van animaties, demo's, e.d.

BOB ROOS

Van Coothstraat 25
5281 CT Boxtel Nederland
0411-683513

Verkoop van inkt-cartridges

BREDA COMPUTER SUPPLIES

M.v.Herbachstraat 5
4827 LG Breda Nederland
076-5425140 06-52937506

Verkoop Hardware, PC-opbergmiddelen, diverse supplies, Scanners, Printers, Inkt-cartridges, Papier

CGV

Bartokstraat 196
5011 JD Tilburg Nederland
013-4560668 / 4681421
Frank Pison / Ad Mutsaers

Organisatie Internationale computermeeting

Verkoop en demonstratie van div. soft- en hardware.

COMPJOETANIA T.N.G.

Goorweg 24
B-2221 Booischot België
David Heremans

Verkoop van het spel "Sandstone"

COMPUTER CLUB RUNMOND

Vettenoordstraat 65b
3131 TP Vlaardingen Nederland
010-4357992 Hans de Goede

DATA X & KENDA

Singelweg 1
9919 HM Loppersum Nederland
0596-572525 Alex Ganzeveld

DELTA SOFT

Hogekamp 4
3853 GM Ermelo Nederland
J.v.d.Boor

Verkoop van eigen programma's o.a. het nieuwe spel "Thunderbirds are Go"

FLYING BYTES

Astronautenweg 350
1622 DX Hoorn Nederland
0229-249780 A. de Raad

"Meridiaan"

FONY

Potgieterstraat 19
3892 XX Harderwijk Nederland
0341-420581 Stephan Szarafinski

Veiling 2e hands MSX spullen vers uit Jappan, waaronder Metal Gear II (Solid Snake)

Inschrijving GFX9000 userlist

Demonstraties en event. verkoop GFX9000 games: Battle bomber 2, Soap Mania.

FUNCLUB

Hofmattstrasse 19
CH-9202 Gossau Schweiz
0041-71 853393 Paul Schaerer

FUTURE DISK

Aldenhofstraat 36
6191 GV Beek LB Nederland
046-4374322 na 19.00 Koen Dols

Verkoop diskmagazine Future Disk. Losse nummers en abonnementen.

HCC MSX GEBRUIKERSGROEP

Westerstraat 107
3818 NK Amersfoort Nederland
033-4620579 H.v.Soest

PD Software, boeken en tijdschriften, ruime keuze aan hardware, en natuurlijk demonstraties van de nieuwste ontwikkelingen op hardware gebied.

MSX - NBNO

I.v.Portugalstraat 9
5346 PJ Oss Nederland
0412-690757 Maico Arts

XSW magazine, diverse software o.a. uit Japan en Spanje, Fighter Ragnarok, Moonsound greatest Voloume 1, 2 & 3.

MSX GEBRUIKERSGROEP ZANDVOORT

Postbus 195
2040 AD Zandvoort Nederland
023-5732237 J. Hoogendijk na 18.00 uur

Verkoop en demonstratie MSX hard- en software.

MSX CLUB DE AMSTERDAMMER

Meeuwenlaan 1
1021 HR Amsterdam Nederland
020-6999263 T.Emmelot

Promotie Club en verkoop van software.

MSX-CLUB WEST-FRIESLAND

Rondeelstraat 25
1628 KH Hoorn Nederland
0229-270618 BAS Kornalijnslijper

MSX: Demonstratie clubsoftware, gratis clubblad, reparaties, uitbreidingen, kabels.
Sony Playstation: ombouw, kabels, memory cards.

NEW WORLD ORDER

Ien Dalessingel 221
7207 LD Zutphen Nederland
0575-529789 Arjan Arens

MSX Experience Volume 1,2 & 3. de CD-rom voor OPL-4, GFX9000, graphics & muziek fanaten

OMEGA

Helbloemmeen 106
3844 VJ Harderwijk Nederland

PARAGON

Dopperstraat 55
3752 JB Bunschoten Nederland
033-2983880 Andal v. Kalleveen

Demonstratie DOME en verkoop andere software.

ROGO

Heidelaan 7
3851 EX Ermelo Nederland
0341-562928 R.K.W. de Groot

MSX hard- en software

RUUD v.d. MOOSDIJK

Rhulenhofweide 36
5709 SH Helmond Nederland
06-50691894 Ruud v.d. Moosdijk

SARGON

Kon. Wilhelminalaan 41
7433 CE Schalkhaar Nederland
0570-620688 Robert Vroemisse

Defender 6 diskmagazine en Twisted reality 2 = muziekdisk voor moonsound.

STICHTING SUNRISE

Postbus 61054
2506 AB S GRAVENHAGE Nederland
070-3609707 R.Hiep

Software: Moonsound, Last World, IDE interface inclusief nieuwe software, GFX9000, slotexpander, Video 9000, De laatste moonsounds.

TEDDY WAREZ

Jan palachweg 17
9403 JS Assen Nederland
0592-340197 Frederik Boelens

THE NEW IMAGE

Parelstraat 218
9743 JH Groningen Nederland
050-5777453 Bas Wijnen

THE UNICORN CORPORATION

Adelaarstraat 57
3514 CC Utrecht Nederland
030-2734942 Ernst Schuller

Verkoop van de MSX demo: "The last Unicorn: past to present", Div. demonstraties.

TOTALLY CHAOS

Rotterdamstraat 73
6415 AV Heerlen Nederland
045-5725995

Diverse muzick demo's en gebruikte hardware.

DOME 'The building of an Empire'

DOME is the first real time strategy game from PARAGON Productions. DOME is based on popular games like Dune2 and Command & Conquer but has it's own interface. On this fair you can come to our stand and see the preliminary version that we call the BETA version.

For more information: <http://www.hacom.nl/~antalvk>

ADVANCED BASIC

Deze Basic uitbreiding voegt een groot aantal functies toe aan Basic. Het geeft de programmeur meer mogelijkheden dan voorheen.

Het idee voor een uitbreidingsset voor Basic is niet nieuw. Al zo'n tien jaar geleden was er een uitbreiding genaamd Ultra Basic. Het ging toen om een uitbreiding waarmee je onder Basic de mogelijkheden van de VDP in de MSX-1 beter kon benutten. Ook Advanced Basic geeft je als programmeur meer mogelijkheden.

Het programma moet worden ingeladen voordat je ermee aan de slag gaat. Het plaatst zichzelf in pagina 2 van de memory mapper zodat je als Basic programmeur toch lekker het hele rijk alleen hebt voor je eigen programma. Na het inladen van de Advanced Basic uitbreiding kun je met een reeks nieuwe Call commando's aan de slag. De nieuwe commando's zijn in een aantal groepen te verdelen.

POP-UP MENU

Met `_WINDOW` plus een aantal parameters verschijnt er een window op je scherm. Met een legio aan commando's kun je alles doen wat je maar wilt in een window. Als een nieuw window nodig is kan je die er gewoon bij maken. Afhankelijk van de grootte van de windows kunnen er maximaal 16 geopend worden. Het voordeel van Advanced Basic is, dat je de windows ook weer weg kunt halen en dat daarbij het scherm weer hersteld wordt met de voorgaande data. Voor het maken van een menugestuurd programma is dit ideaal. Voor dingen zoals het positioneren, prin-

ten, wissen van tekst in een window zijn nieuwe commando's toegevoegd.

MEER KLEUREN

In screen 0 kun je op een MSX 2 (of hoger) met behulp van de instructies `VDP(13)` en `VDP(14)` en een aantal `VPOKE`'s alternatieve kleuren op het scherm toveren. Voor het maken van een menu vind ik ze vrij handig en als je eenmaal weet hoe ze werken dan kan je bijna niet meer zonder. Advanced Basic maakt het allemaal wat simpeler met een `_PUT` commando om ze te plaatsen en een `_UNPUT` om ze weer weg te halen. Met `_CLS` worden ze allemaal weer weggehaald.

VERPLAATSEN

Met een andere reeks commando's kun je blokken geheugen verplaatsen van RAM, VRAM of I/O-poort naar RAM, VRAM of I/O-poort. Van sommige commando's zie ik het nut niet zo van in. Het zal allicht allemaal wat sneller gaan dan met een gewoon `FOR-NEXT` lusje en wat `(V)PEEK` en `(V)POKE` instructies.

Wat ik bij al deze instructies mis is het gebruik van de memory mapper. Er is op een 128 kB machine zo'n 80 kB (5 pagina's van 16 kB) over in de mapper. Zeker als je met veel data gaat werken dan is het gebruik van de mapper een must. Het had mooi geweest als je naast het eindadres ook een mapperpagina had kunnen opgeven.

Verder vind ik de verplaatsing van RAM naar een I/O poort niet echt bruikbaar op

de huidige manier. Bij veel I/O devices moet je een byte naar een register schrijven en dan vervolgens een byte naar de data poort. Bijvoorbeeld, bij de muziekmodule moet je de hele tijd een byte naar poort &HC0 schrijven en dan een weer een byte naar poort &HC1 schrijven en vervolgens weer opnieuw. Het had mooier geweest als je dit zou hebben aan kunnen geven want nu kan je voor bijvoorbeeld een initialisatie van de muziekmodule net zo goed het OUT commando gebruiken.

Wel handig en veel sneller dan Basic zijn de commando's om RAM en VRAM te vullen met een bepaalde waarde.

DISKROUTINES

Advanced Basic voegt ook een aantal verbeterde en nieuwe commando's toe aan Basic. Met `_DISKRD` en `_DISKWRT` is het nu mogelijk om een hele reeks sectoren achter elkaar in te lezen naar (en weg te schrijven van) een bepaald geheugenadres. Dat je nu een reeks sectoren in kan lezen kan je wel zien als een verbetering op het Basic commando maar in de afgelopen 10 jaar heb ik dat commando eigenlijk weinig gebruikt.

Wel zeer handig zijn de extra commando's `_FILENAME`, `_SFFILE` en `_SNFILE`. Hiermee kan je op zeer eenvoudige wijze kijken of gespecificeerde files (bijvoorbeeld files met de extensie .BAS) aanwezig zijn op de disk. Daarna kan je ze in een string (bijvoorbeeld NM\$) plaatsen om zo bijvoorbeeld de desbetreffende file te starten met 'RUN NM\$'. Verder kan je de default drive instellen en opvragen. Dit kan echter ook via een POKE. Verder kan je opvragen hoeveel drives er zijn en de schrijfcontrole is uit te zetten.

SCHERM

Er is ook een reeks commando's toegevoegd om in tekstschermen en grafische schermen werk uit handen te nemen.

Er kunnen nieuwe karakters aangemaakt worden, regels gewist en tussengevoegd worden, gedeeltes gewist worden maar dit was ook al mogelijk via wat leuke trucjes met VDP registers en escape codes. Ook het scherm aan en uit zetten was al mogelijk via een DEFUSR commando.

Verder is ook de mogelijkheid om 26 regels te gebruiken ondersteund. Er is een alternatief copy commando toegevoegd. In de handleiding staat vermeld dat het soms sneller zou zijn in dan in Basic. Ik heb wat zitten testen maar ik kan vrijwel geen snelheidswinst ontdekken.

BIOS

Advanced Basic geeft de Basic gebruiker de mogelijkheid om een waarde in een register van de CPU te zetten en vervolgens met DEFUSR een BIOS-call aan te roepen. Hiermee wordt het mogelijk om BIOS routines te gebruiken die normaal buiten het bereik van de Basic programmeur vallen. Dit is ideaal voor de Basic programmeur die zich nog niet aan machinaal durft te wagen maar wel de soms wat meer uitgebreide mogelijkheden van het BIOS wil benutten. Zo kan je dus nu met Advanced Basic eenvoudig kijken of de CTRL of SHIFT toets wordt ingedrukt.

DIVERSEN

Verder zijn er nog een groepje commando's die niet onder bovengenoemde kopjes vallen. Met `_SNDOFF` kan het geluid van de PSG uitgezet worden. Verder kan met `_CLBUF` de toetsenbord buffer gewist

worden (maar dit kon ook al met `DE-FUSR=&H156: A=USR(0)`). Met `_CAPSON` en `_CAPSOFF` kun je het capslock lampje respectievelijk aan en uit zetten. Voor bezitters van de Turbo-R is er de mogelijkheid ingebouwd om de processor te schakelen tussen Z80, R800 ROM en R800 DRAM mode. En als laatste kan je met `_VERSION` opvragen welke versie van Advanced Basic je gebruikt.

KUN-COMPILER

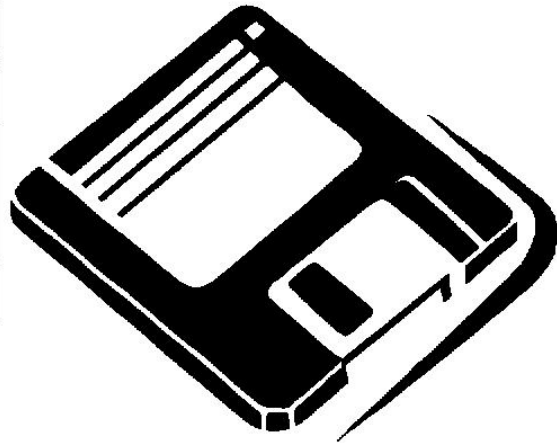
Helaas werkt Advanced Basic niet samen met de KUN-compiler. Met Advanced Basic worden sommige dingen veel eenvoudiger en sneller maar toch is het niet zo dat alles sneller gaat. Voor sommige dingen zou het toch wel zeer wenselijk zijn als je ook nog eens de KUN-compiler kon gebruiken. Het is volgens mij niet onmogelijk om beide programma's naast elkaar te laten werken.

CONCLUSIE

Advanced Basic is voor Basic programmeurs die nog niet met machinetaal aan de slag willen of kunnen. Het geeft een berg extra commando's die het nodige werk uit handen nemen of nieuwe mogelijkheden geven. De bruikbaarheid van sommige commando's betwijfel ik en verder kan de gevorderde programmeur via trucjes en wat machinetaal ook voor elkaar krijgen maar het sterke punt van Advanced Basic is dat nu alles in één programma verzameld is en ze via een simpele CALL te gebruiken zijn. Zeer tevreden ben ik over de handleiding, een goede handleiding is het halve werk. Als je de voorbeelden in de handleiding stap voor stap doorwerkt heb je alles snel onder de knie.

Bas Vijfwinkel

NESTORBASIC

Toen ik dit programma enige tijd terug op Internet tegenkwam had ik meteen zoiets van 'hadden we dat 10 jaar terug maar gehad!'. NestorBASIC is in feite Kun basic maar dan met een hele hoop extra functies.

Kun basic (ook wel Xbasic genoemd) is een basic-compiler voor de MSX. Dankzij Kun basic hebben heel wat programma's het levenslicht gezien, die er anders niet geweest waren. Immers, Kun basic maakt het mogelijk om in Basic geschreven programma's op machinetaalsnelheid te draaien. Een aardig voorbeeld van een programma dat met Kun basic is gemaakt, is het spel No Name, dat in het vorige clubblad stond.

Kun basic brengt dan wel een hoop snelheid, maar er zijn ook een aantal minpunten. Zo worden niet alle basic commando's ondersteunt. Bijvoorbeeld, alle diskaccess moet je buiten het zogenaamde Turbo blok doen. Het Turbo blok is het gedeelte van het programma dat door Kun versneld wordt. Dit blok geef je aan met de commando's CALL TURBO ON en CALL

TURBO OFF, vandaar de naam 'Turbo blok'. Een ander nadeel is dat je programma niet erg groot kan worden, omdat Kun veel geheugen wegsnoept.

NestorBASIC, gemaakt door Nestor Soriano, lost al deze problemen op en voegt extra functies toe. De kenmerken van NestorBASIC zijn:

- Volledige toegang tot al het (beschikbare) geheugen van de computer, tot 4MB.
- Toegang tot het VRAM, met de mogelijkheid om data uit te wisselen met VRAM/RAM.
- De mogelijkheid om basic programma's op te slaan in de memory mapper, welke uitgevoerd kunnen worden zonder verlies van variabelen.
- Toegang tot bestanden en directe lees/schrijf toegang tot sectoren.
- Directory management en bestandszoek functies
- Compressie decompressie van grafische bestanden
- Ingebouwde Moonblaster replayer
- Ingebouwde PSG geluidseffect replayer
- Het gebruik van machinetaal routines uit het BIOS of elk willekeurig RAM segment en interrupts.

Al deze functies zijn direct te gebruiken binnen het Turbo blok, dus op volle snelheid. De speciale functie worden aangeroepen via een USR functie. Parameters worden in een array gezet.

INIT

NestorBASIC wordt simpel geladen via blood"nbasic.bin",r. Hierna zijn er slechts 500 bytes van het Basic geheugen verdwenen en is NestorBASIC in het geheugen

aanwezig. Ook is de array (P) voor het doorgeven van parameters aangemaakt. Hierin staat na initialisatie van NestorBASIC (NB) versie informatie en info over het beschikbare geheugen. NB telt het aanwezige en beschikbare geheugensegmenten. In je basic programma kan je heel eenvoudige het hele geheugen benutten, doordat je bij alle geheugenfuncties een segmentnummer mee kunt geven. NB zoekt zelf wel uit waar dat segment staat. Ook het VRAM wordt in segmenten ingedeeld.

DISKFUNCTIES

NestorBASIC heeft de volgende diskfuncties aan boord:

- Creëren/wissen/renamen/zoeken bestanden
- Lezen/schrijven bestanden van/naar RAM of VRAM
- Onder DOS 2, bestanden moven en bestandsattributen (re)setten
- Lezen/schrijven sectoren van/naar RAM of VRAM
- Ophalen/zetten van de default drive/directory
- Diskgrootte en vrij ruimte opvragen
- Onder DOS 2, de grootte opvragen en bepalen van de RAM disk.

Het afvangen en doorgeven van fouten is ook netjes geregeld.

GRAFISCH

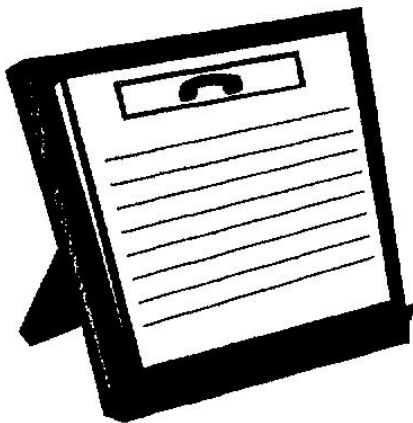
Zoals genoemd heeft NB compressie en decompressie routines aan boord om grafische bestanden mee in- en uit te pakken. Deze compressie is gebaseerd op de Run Length Encoding (RLE) techniek. Niet super, maar voldoende voor een aardige compressie op veel afbeeldingen.

REPLAYER

NB heeft ook een Moonblaster replayer aan boord. Deze wordt niet standaard geladen. Deze moet via een aparte functie-call worden geladen. De replayer is voor Moonblaster 1.4. Alle functies van de originele player worden ondersteunt (starten, stoppen, pauzeren, in-/uitfaden, etc.). De muziek kan vanuit ieder RAM segment gestart worden.

HANDLEIDING

Bij NestorBASIC zit een tekstfile van ruim 100kB met een complete engelstalig handleiding. Alle functies worden er uitvoerig in beschreven.

CONCLUSIE

Tien jaar te laat, dat gevoel bekruipt me als ik de handleiding bekijk. Er is zo verschikkelijk veel mee mogelijk. Ik had er graag mee gewerkt. Tegenwoordig wordt er niet zoveel meer gedaan op de MSX, dus het programma krijgt waarschijnlijk niet de waardering die het verdient. Programmeer je nog steeds op de MSX, zorg dan dat je het programma in je bezit krijgt!

Arjan Steenbergen

MOONSOUND

Ontworpen door Hendrik Gilvad, en verkocht via Sunrise, heeft de deze geluidsuitbreiding Moonsound ondertussen al een aardige reputatie op gebouwd. Hij verscheen veel later dan gepland, bevatte fouten en werd in het begin geleverd als losse print, zonder doosje. Deze gang van zaken is erg jammer, zeker gezien de kwaliteit van de uitbreiding. De muziek klinkt fantastisch, is simpel te programmeren en maakt dingen mogelijk op MSX die tot voor kort ondenkbaar waren.

EEN WAT?

Ondanks alle verhalen erover, kan het zijn dat u nog niet precies weet wat MoonSound eigenlijk is. Wel, MoonSound is een cartridge, voor de MSX uiteraard, met daarin een geluidschip van het type OPL4. Het is dus eigenlijk net zoiets als een FM-PAC of muziekmodule. Het grote verschil met deze twee laatste uitbreidingen is echter, dat de MoonSound beschikt over zeer realistische geluiden. Het pianogeluid van de MoonSound klinkt als een echte piano, en niet als een piepend geluidje, waarbij de enige overeenkomst met een piano is, dat ze beiden zo heten.

De MoonSound klinkt zo realistisch omdat hij gebruikt maakt van samples. Samples zijn geluiden die met een computer zijn opgenomen. De MoonSound heeft maar liefst 128 instrumenten 'aan boord' en ook nog eens 47 percussiegeluiden. Al deze geluiden zijn opgeslagen in een twee megabyte grote ROM in de cartridge. Daarnaast is het ook nog mogelijk om zelf geluiden toe te voegen. Er zit namelijk 128 kB RAM geheugen op. Wat je met dit ge-

heugen nog meer kunt doen lees je verder op.

GELUIDSCHIP

De geluidschip van de MoonSound is de OPL4 van Yamaha. Deze chip kan geluid maken met behulp van twee verschillende technieken: FM en PCM.

FM: Deze techniek houdt in dat een toon elektronisch gegenereerd wordt door middel van generatoren en operatoren. Dit principe wordt ook gebruikt in de FM-PAC en de muziekmodule. De geluiden die je hiermee kan maken lijken wel wat op echte instrumenten, maar zijn zeker niet realistisch. De OPL4 heeft voor het vervormen van een geluid meer operatoren ter beschikking dan de muziekmodule en fm-pac. Met het FM gedeelte van de MoonSound kan je dus (technisch gezien) mooiere geluiden maken.

PCM: De Pulse Code Modulation techniek is eigenlijk niets anders dan het afspelen van samples. De muziekmodule gebruikt een variant op deze techniek om de omvang van samples te verkleinen, zodat ze

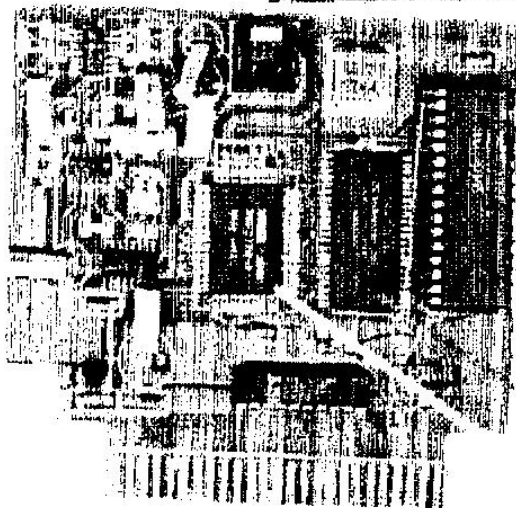
minder geheugenruimte innemen. Deze techniek heet adaptive PCM, oftewel ADPCM. Samples die in het RAM of ROM geheugen staan worden met behulp van het PCM deel van de geluidschip afgespeeld.

WAVETABLE

Eerder vertelde ik al dat de instrumenten van de MoonSound zo realistisch klinken doordat ze zijn opgebouwd uit samples. Zou je echter één sample maken van het geluid van een piano, en dat op een veel hogere of lagere toonhoogte (frequentie) afspelen, dan klinkt de piano beslist niet meer realistisch. Om zowel de hoge als de lage noten van een piano realistisch te laten klinken, moeten er meerdere samples uit verschillende delen van de toonladder genomen worden. Om nu te coördineren bij welke noot bij welke sample hoort maakt de geluidschip gebruik van een WaveTable (een sample wordt vaak een WAV genoemd, naar de .WAV files van de PC, vandaar WaveTable in plaats van Sample-Table)

UITVOERING

Wanneer je de MoonSound aanschaft krijg je het volgende: de MoonSound cartridge, die vanaf nu ook in een mooi cartridgde doosje zit, en een doos met daarin twee versies van MoonBlaster die speciaal geschreven zijn voor de MoonSound; MoonBlaster for

Sample RAM

Sample RAM
128 Kbit

OPN 4
Yamaha

Yamaha

MoonSound FM en Wave. In diverse BBS'en kan je echter nog meer (gratis) programma's vinden voor MoonSound. Ik zal een aantal toepassingen en programma's voor de MoonSound bespreken:

MOONBLASTER FOR MOONSOUND

Iedereen kent MoonBlaster wel, of heeft er in ieder geval van gehoord. Destijds, toen het programma uitkwam, betekende dat het definitieve einde van FAC Soundtracker. Vrijwel iedereen die op de MSX serieus met muziek bezig is, gebruikt het programma. Het is natuurlijk heel belangrijk om bij een nieuwe geluidsuitbreiding ook goede software mee te leveren. Remco Schrijvers, de maker van Moonblaster was daar wel voor te vinden, en zodoende zijn er nu twee versies van Moonblaster, speciaal voor de MoonSound. Wanneer je de MoonSound aanschaft, krijg daar ook deze twee Moonblaster versies bij en ook een MODplayer. MoonBlaster for MoonSound zal ik overigens voortaan afkorten met MFM.

MfM FM

Maar liefst 18 kanalen FM en 6 kanalen Wave! Daar zul je het mee moeten doen in MfM FM. Versie 1.03a is op moment van schrijven de nieuwste. Gebruikers van de 'oude' MoonBlaster zullen totaal geen moeite hebben om met deze versie te werken. Enkele extra's zijn de uitgebreidere voice editor, de Wave editor en de FM en Wave stereo presets. Met de stereo presets geef je aan waar het instrument van een kanaal zich in het stereobeeld bevindt. Bij de FM stereo presets kan je alleen aangeven of het geluid links, rechts of in het midden zit. De stereo preset van een Wave

geluid is in 16 stappen van links naar rechts in het stereobeeld te plaatsen.

MfM WAVE

24 wave kanalen! Jaja, da's wel even wat anders dan de 6 of 9 kanalen van de FM-PAC. Verder valt hierover niet zoveel te vertellen. Het programma is verder hetzelfde als MfM FM.

MODPLAYER

Met dit programma wordt het RAM geheugen op de MoonSound pas echt gebruikt. Met de Modplayer kan je MOD files afspelen. Dit zijn muziekjes die geheel zijn opgebouwd uit samples. MOD files komen oorspronkelijk van de Amiga, maar tegenwoordig heeft de PC de hoofdrol overgenomen. MOD files kunnen zeer goed klinken, maar dat hangt sterk van de kwaliteit van de samples af (en van de componist).

CONCLUSIE

De MoonSound is een hele leuke uitbreiding voor de MSX. De instrumenten geven een mooi helder geluid, maar daardoor komen de bassen soms niet zo goed door. Wat overigens wel grappig is dat de MoonSound zonder aanpassing gewoon op 7 Mhz (+) kan werken! Als de prijs lager had kunnen zijn, dan was het absoluut de nieuwe standaard voor muziek geworden op MSX. Maar een prijs van ruim fl.350,- is geen kattepis. Ben je een echte muziekliefhebber, en draait je muziekmodule overuren, dan mag je de MoonSound echter niet missen.

Arjan Steenberg

XASM

Gen80, de meest gebruikte assembler op de MSX, mag dan goed zijn, snel is hij allerminst. Toch jammer, als je een werkloze Pentium-veel naast je MSX hebt staan. Of...?

genereert uiteraard een binaire output-file, maar kan daarnaast desgewenst ook een file met debug informatie en een file met gebruikte labels genereren.

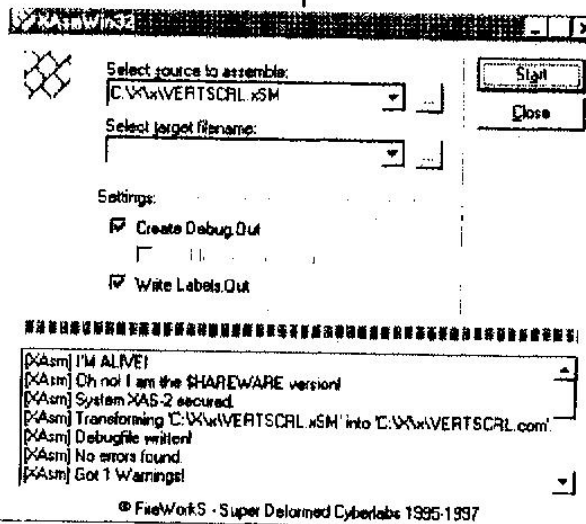
Of je nu liever in dos, een dos-box of in Win32 (Windows 95/NT) werkt, voor al deze omgevingen zijn versies van XAsm verkrijgbaar.

XAsm is een assembler voor de MSX die je op de pc kunt draaien. Het grote voordeel hiervan is dat het vele

malen sneller gaat dan op de MSX. Er zijn echter ook andere voordelen. Iets dat voor grote programma's belangrijk is, is de maximale lengte van labels. Deze is in XAsm maximaal 128 tekens. Als dat niet genoeg is...

Ben je gewend om in Microsoft Visual C++, of een programma met dezelfde soort IDE, te werken dan werkt XAsm extra comfortabel. XAsm kan als externe tool worden toegevoegd. Het leuke hiervan is dat wanneer de assembler een fout vindt, je alleen op de foutmelding hoeft te dubbelklikken om naar de regel met de fout toe te gaan.

XAsm is een one-pass assembler. Dat wil zeggen dat de assembler de source slechts één keer hoeft te verwerken, wat de snelheid uiteraard bevordert. De assembler

Bij gebrek aan een forse assembler listing heb ik niet kunnen controleren hoe goed en snel de assembler is. Een korte listing van 170 regels was al geassembleerd voor ik goed en wel de startknop had ingedrukt. Enige aanpassingen waren overigens wel noodzakelijk. De

enige 'fout' die ik ben tegengekomen is dat een 5-cijferig hexadecimaal getal niet wordt herkend, dus het getal 0FD9FH niet, FD9FH wel.

XAsm is shareware. Hij kan worden gedownload op de homepage van maker Marc Sletterink:

<http://arak.ptf.hro.nl/~cyber/>

Na registratie krijgt u een assembler met meer mogelijkheden. De prijs is nog onbekend.

Arjan Steenberg

DE GEBRUIKER

Waargebeurde verhalen over computeronkonde.

Eén van de meest gemaakte opmerkingen, als je met iemand over computers praat die nog maar pas bezig is, is dat men zichzelf dom en/of onkundig vindt. De onderstaande waargebeurde voorvallen geven duidelijk aan dat niemand zich hoeft te schamen, zolang hij/zij maar geen van de volgende verhalen herhaald.

Binnen de computerwereld is het een veel gebruikte term. "Press Any Key" oftewel "druk op een willekeurige toets". Compaq, één van de grootste producenten van computers heeft op het punt gestaan om deze term te veranderen in "Press Return Key" oftewel "druk op de Enter toets". Dit wilden ze doen vanwege de vele mensen die opbelden omdat ze op hun toetsenbord de "willekeurige" toets niet konden vinden.

Een klant belde naar haar leverancier met de klacht dat de muis zo lastig te gebruiken was als er de stofkap nog opzat. Bij navraag bleek de stofkap te bestaan uit de plastic zak waarin de muis verpakt was.

Uit de tijd toen er nog veel gebruik werd gemaakt van 5,25 inch diskettes komt het volgende verhaal. Deze 5,25 inch diskettes waren iets buigzamer dan het 3,5 inch formaat dat tegenwoordig alleen nog maar gebruikt wordt. Een klant belde naar een leverancier met de klacht dat zijn diskettes met tekstbestanden niet meer te lezen waren. Na vragen over magneten bij de diskettes, en het te warm bewaren van de diskettes, bleek dat de klant een etiket op zijn diskette plakte. Daarna werd de diskette in

de type-machine gedraaid om het etiket te kunnen typen.

Een klant werd gevraagd om een kopie te maken van haar beschadigde diskettes en deze op te sturen. Een paar dagen later kwam er een envelop binnen met daarin een aantal vellen met gefotokopieerde diskettes.

Een klant belde op naar een leverancier met de klacht dat hij niet kon faxen met zijn computer. Na 40 minuten van allerlei vragen en proberen bleek het volgende. De klant probeerde om een stuk papier te faxen door het papier voor zijn monitor te houden en daarna op de knop "verzenden" te drukken.

Een klant belde op naar een leverancier met de klacht dat zijn toetsenbord niet meer werkte. Hij had, omdat het toetsenbord vies was, het gewassen in zijn badkuip, alle toetsen verwijderd en deze één voor één gewassen.

Een geërgerde klant belde naar een leverancier met de klacht dat ze haar computer niet aan kon zetten. Nadat de klant bevestigd had dat de stekker erin zat vroeg de medewerker wat er gebeurde als ze op de AAN knop drukte. De klant vertelde dat ze veelvuldig op het voetpedaal had gedrukt maar dat er niets gebeurde. Haar "voetpedaal" bleek de muis te zijn.

Een klant belde naar een leverancier met de volgende klacht. Ze had haar computer uitgepakt en aangesloten. Daarna had ze 20 minuten zitten wachten maar er gebeurde niets. Nadat de medewerker vroeg wat er

gebeurde als ze op de AAN knop drukte vroeg ze, "Welke AAN knop?"

Dit slaat alles:

Beller:

Hallo, spreek ik met de helpdesk

Helpdesk:

Ja, kan ik u helpen?

Beller:

De kopjeshouder van mijn PC is kapot en omdat ik nog in de garantieperiode zit wil ik graag dat het gerepareerd wordt.

Helpdesk:

Pardon, maar had u het over een kopjes-
houder.

Beller:

Natuurlijk, het is aan de voorkant van mijn
computer bevestigd.

Helpdesk:

Excuseer dat ik wat verbaasd klink. Heeft
u dit ontvangen als een onderdeel van een
actie of een computerbeurs? Ziet u ergens
een merknaam staan.

Beller:

Het zat standaard bij mijn computer. Ik
weet niets van een actie. Het enigste wat
erop staat is "4X".

Op dit moment moest de helpdeskmede-
werker even het geluid wegdraaien, want
hij hield het niet meer. Het bleek dat de
beller het laadgedeelte van de CD-ROM
speler gebruikt had als kophouder, en dit
gedeelte was afgebroken.

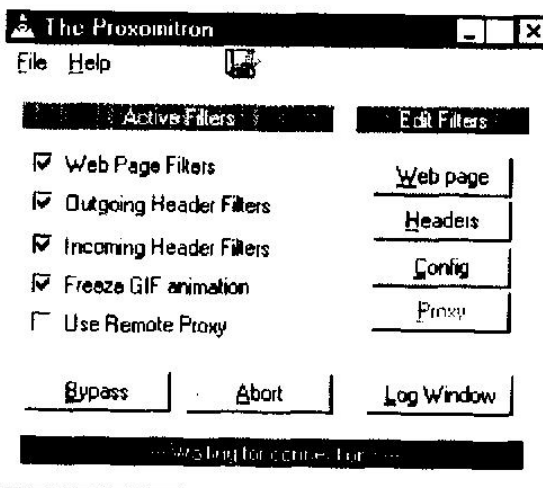
De gebruiker

PROXOMITRON

Ik ben aangesloten bij een mailing-lijst van
een internetsite die "completely free soft-
ware" heet. Eens per week krijg ik een e-
mail met een overzicht van nieuwe share-
en free-ware die zij hebben bekeken.

Meestal zijn het programma's, die er in de
beschrijving heel leuk uitzien, maar om nu
maar weer een keer 2 tot 10 MB te gaan
downloaden zie ik ook niet zitten.

Deze keer echter zat er een tekst bij over
het programma Proxomitron. Dit is een
programma waarmee het surfen op de het
internet wel een heel stuk aangenamer
wordt.

De onderstaande opsomming heeft nogal
wat Engelse (technische) termen. Wilt u
serieus aan de slag gaan met Proxomitron
dan moeten deze termen zeker voor u her-
kenbaar en hanteerbaar zijn. Het pro-
gramma zelf is maar 212 KB groot maar er
zit een helpbestand bij van 461 KB. Dit is
dus ook helemaal in het Engels geschre-
ven. Kent u goed Engels dan is het goed
leesbaar. Zoniet, vraag dan niet aan mij of

ik even een vertaling kan maken voor u, dit zit er echt niet in.

Dit zijn de meeste opties van wat het programma kan doen:

- Stop pop-up windows. Dit gebeurt vaak bij sites waar je gratis webruimte kunt krijgen, zoals bij geocities, tripod, enz.
- Stop pop-up JavaScript message boxes.
- Verwijderen van web-branding en andere scripts die door leveranciers als geocities, tripod, enz. worden toegevoegd aan de webpagina's.
- Zet de meeste advertentie balken om naar simpele tekstlinks.
- Bevries alle animated gifs. Ze krijg je alleen het eerste plaatje te zien en verder niets.
- Laat knipperende tekst zien als vette tekst.
- Verwijder langzame web-tellers. Zo'n teller telt hoeveel mensen er al op een bepaalde site zijn geweest. Voordat u verder kunt met de pagina moet deze teller eerst zijn aangepast en die staat vaak weer op een heel andere computer.
- Stop het "auto-refreshing" van web pagina's.
- Voorkom dat de pagina-fonts veranderen.
- Verwijder of verander de achtergrond plaatjes van web-pagina's. Dit scheelt u vaak al heel veel tijd.
- Bescherm tegen het vast komen zitten in iemand anders zijn frames!
- Kies voor het wel of niet laten afspelen van MIDI-songs.
- Verwijder status bar scroll-teksten.
- Verwijder "dynamic" HTML van de pagina's.
- Vermom je browser's identiteit en versie voor JavaScripts.

- Verwijder style sheets.
- Laat altijd URLs zien wanneer de muis over een link beweegd.
- Zet het gebruik van frames en tabellen helemaal uit.
- Verwijder of verander cookies.
- Verberg waar je eerder bent geweest tijdens je wandelen over het internet voor wel zeer nieuwsgierige servers.

U zult zich nu misschien afvragen hoe dit allemaal kan. Het programma is geen plugin die je vanuit uw browser kunt gebruiken. Het maakt gebruik van een zeer oude mogelijkheid van het internet, namelijk "HTTP Proxy". Deze mogelijkheid zorgt ervoor dat een programma tussen uw browser en het internet kan zitten. Proxomitron vangt dus alle verzoeken van webpagina's op voordat uw browser ze ziet. Hierdoor kan ervan alles gecontroleerd worden en eventueel veranderd.

Het programma veranderd de webpagina's zogauw ze uw computer binnenkomen. Het past dus als het ware de code aan waaruit de pagina is opgebouwd. De zaken die u ingesteld heeft worden veranderd en daardoor gaat het geheel echt een heel stuk sneller. De pagina's worden er niet altijd mooier van, maar de informatie wordt wel sneller zichtbaar op het scherm.

Het programma werkt met vrijwel elke browser die er op de markt is.

Wat is nu het belangrijkste voordeel van het gebruik van Proxomitron.

TIJD!!!!!! En tijd is geld!!!!

Vaak moet je ontzettend lang wachten voordat een pagina geladen is. Leuk die mooie achtergrond, leuk die mooie knop-

pen en tabellen. Uiteindelijk gaat het toch om hoe vlug de gewenste informatie op je scherm verschijnt.

Het programma is freeware, dat betekent dat het gratis is te gebruiken door iedereen.

Voor de laatste versie kunt u terecht bij:
<http://proxomitron.cjb.net/>

DE PRAKTIJK

Het bovenstaande verhaal was dus de theorie. Nu iets even over de praktijk. De mogelijkheden zijn zeer uitgebreid en aangezien ik ook graag zo snel mogelijk over het internet "raas" leek het me een zeer nuttig programma. Dus ik heb het netjes geïnstalleerd en zoveel zaken als mogelijk uitgeschakeld. Het surfen ging inderdaad veel sneller. Alle overbodige plaatjes e.d. kreeg ik niet meer te zien.

Toen ik echter mijn e-mail binnen wilde halen ging het fout. Ik ben aangesloten bij een gratis e-mail service genaamd www.dolfijn.nl. Dit is een e-mail service die de e-mailtjes die binnenkomen verandert in webpagina's en deze mij daarna laat zien. Dit doet dolfijn met behulp van een programma. Dit programma is geschreven in de taal javascript en nu had ik dus opgegeven in proxomitron dat hij alle gebruik van javascript uit moest zetten. Voor dolfijn betekende dit, geen javascript, geen e-mail en er verscheen dan ook een foutmelding op het scherm. Proxomitron heeft gelukkig voor deze problemen een oplossing. Op de plaats waar je op kunt geven wat je wel en wat je niet wilt zien, kun je ook opgeven of dit wel of niet betrekking heeft op bepaalde internet adressen. Nu heb ik proxomitron laten weten dat hij altijd gebruik moet maken van de opties behalve als ik naar dolfijn ga om mijn post

op te halen. Zeer doordacht van proxomitron om zo'n optie in te bouwen dus.

Het vraagt wat tijd om alles goed in te stellen, maar daarna kan het voor veel gebruikers toch een prima hulpmiddel zijn.

De gebruiker

MAGISCHE SITE

Ik kreeg 25 maart een e-mailtje van een vriend van mij om eens op een bepaalde "magische" site te gaan kijken genaamd:

<http://www3.mcps.k12.md.us/users/rsfay/magic/index.html>

Ik kan iedereen aanraden daar eens te gaan kijken en de aanwijzingen op te volgen. Huiver als je kijkt naar de kracht van het internet. Wie de oplossing weet mag deze e-mailen naar pjotter@dolfijn.nl. Er zijn geen prijzen aan verbonden.

P.S. Zelfs twee ambtenaren van de Tilburgse gemeente vonden de oplossing.

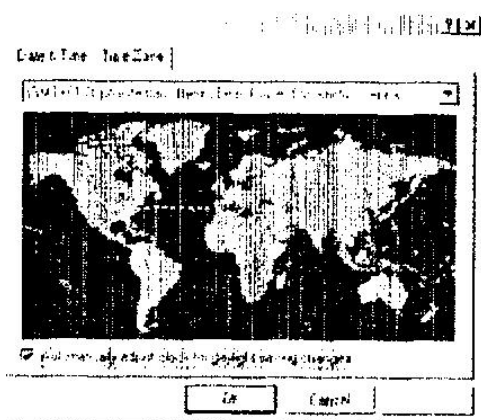
EASTER EGGS

Ook zonder Paashaas kunnen we genieten van Easter Eggs (paaseieren). Verborgen grupjes in programma's worden namelijk ook zo genoemd. Laten we maar eens wat programma's onder handen nemen...

WINDOWS 98

1. Dubbelklik op de klok in de taakbalk
2. Ga naar het tabblad Tijdzone.
3. Houd CTRL ingedrukt
4. Klik op de landkaart op de stad 'Memphis' in Egypte.
5. Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muispijl naar 'Memphis' in Amerika.
6. Laat CTRL en de muisknop los maar verplaats de muis niet.
7. Houd CTRL weer ingedrukt
8. Klik op de stad 'Memphis' in Amerika.
9. Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muispijl naar 'Redmond' Washington.
10. Laat CTRL en de muisknop los en zie daar...

Is je topografische kennis niet helemaal meer wat het geweest is, dan kun je hier een afbeelding vinden met de precieze locaties:

FRONTPAGE EXPLORER

1. Start de FrontPage Explorer
2. Houd de shift-toets ingedrukt
3. Kies Help, About
4. Klik op Ok
5. Herhaal stap 3 en 4 in totaal 3 keer, et voila!

PLUS!98

1. Het paasei zit verborgen in de Deluxe CD Player.
2. Ga naar de 'edit playlist' dialoog van een willekeurig nummer.
3. Type bij de artiestnaam: Microsoft Plus!98 Product Team
4. Type bij de titel: Credits
5. Houd de CTRL-toets ingedrukt en klik op Cancel.
6. Er verschijnt nu een extra item in de lijst met albums...

WORD 95/97

1. Open een leeg document
2. Type het woord "Blue" (zonder aanhangstekens en met hoofdletter).
3. Selecteer het woord "Blue" en maak het woord via Format, Font blauw en bold.
4. Zet de cursor aan het eind van het woord en druk op de spatiebalk.
5. Ga naar Help, About
6. Dubbelklik op het icoon aan de linkerkant van het dialoogscherm.
7. In Word 95 krijg je een lijst van alle medewerkers van het programma te zien. In Word 97 krijg je echter een heuse flipperkast!

Arjan Steenbergen

Bob Roos – PRINT REFILL

Van Coothstraat 25

5281 CT BOXTEL

Tel: 0411-683513 (13.00 – 21.00 uur)

Fax: 0411-683513

Mobiel: 06-21452446

E-mail: printrefill@multiweb.nl

GEREVISEERDE CARTRIDGES

Hewlett Packard 51626A	f 35,00	Canon BC-01	f 35,00
Hewlett Packard 51629A	f 42,50	Canon BC-02	f 35,00
Hewlett Packard 51633M	f 38,50	Canon BX-20	f 45,00
Hewlett Packard 51645A	f 55,00	Canon BX-2	f 35,00
		Canon BX-3	f 45,00

COMPATIBLE INKJET CARTRIDGES

Canon BCI-10 zwart 3 st.	f 25,00	Epson SO20025 zwart	f 12,50
Canon BCI-11 zwart 3 st.	f 20,00	Epson SO20034 zwart	f 15,00
Canon BCI-11 kleur 3 stuks	f 35,00	Epson SO20036 kleur	f 30,00
Canon BJI 642 zwart	f 12,50	Epson SO20047 zwart	f 17,50
Canon BJI-201 zwart hc	f 10,00	Epson SO20049 kleur	f 27,50
Canon BJI-201 c/m/y p.kleur	f 10,00	Epson SO20089 kleur	f 40,00
Canon BJI-643 zw/c/m/y p.kl.	f 15,00	Epson SO20093 zweur	f 25,00
Canon BCI-21 zwart	f 12,50	Epson SO20097 kleur	f 40,00
Canon BCI-21 kleur	f 25,00	Epson SO20108 zwart	f 25,00
		Epson SO20110 Photo	f 40,00
		Epson SO20138 zw/kl	f 40,00

NAVULSETS

Canon BC-01/02 zwart	f 25,00	HP516926A zwart	f 25,00
Canon BC-05 kleur	f 54,95	HP51625A kleur	f 45,00
Canon BJC600 zwart	f 25,00	HP51629A zwart	f 25,00
Canon BJC600 kleur	f 45,00	HP51649A kleur	f 45,00
Canon BJC4000 zwart	f 25,00	HP51640A/45A zwart	f 49,95
Canon BJC4000 kleur	f 45,00	HP51641A kleur	f 59,95
Lexmark 1380620 zwart	f 39,95		
Lexmark 1380619 kleur	f 64,95		

FLESSEN INKT

250 ml. zwart HP500 serie	f 45,00	250 ml.zw. Canon BC02	f 45,00
250 ml. zwart HP600 serie	f 45,00	100 ml.zw. Canon 4000	f 25,00

Lint NMS1421/31,VW0030 f 9,95

Verzendkosten f 10,00 per pakket.

P.S. Wij leveren ook Rebuil-tonercartridges.

Bob Roos - PRINT REFILL Printer- en Computer Supplies

	PRIJZEN SPECIALE PAPIER PRODUCTEN	Prijs per stuk
Color-spray	Color Protection Spray Voor o.a. het waterproof maken van fotopapier en CD-ROM labels.	f 17,95
P12001	Transparanten. Verpakt per 10 vel. Speciaal voor InkJet- printers. T.b.v. overheadprojector.	f 19,95
P12002	HP Bright White Papier C1825A. (90 gram) per 500 vel. Het Universeel-Papier voor mooie kleurenafdruk met de HP DeskJet.	f 31,25
P12003	Printpapier Superieur kwaliteit, (80 gram) per 500 vel. Voor inkjet-printers (zowel tekst als grafisch). Laser printers en kopieer apparaten.	f 16,10
P12004	Glossy papier. (200 gram) (Kodak) Verpakt per 10 vel. Hoogglans polyesterfilm met inkt hechting. Voor fantastische Full-Color fotoafdrukken. Ook geschikt voor Epson 720 Dpi printers.	f 19,95
P12005	100 % Watervast heavy papier (180 gram) per 10 vel. Is na een droogtijd van 30 min. Absoluut watervast. Max. 1440 Dpi. Dit moet u zien om het te geloven. Voor fotoafdrukken van super kwaliteit.	f 24,95
P12006	Extra heavy papier (170 gram) Verpakt per 50 vel. Voor alle inkjet- printers, Dubbelzijdig bedrukbaar, door deze eigenschap, zeer geschikt voor bedrukken van menukaarten, prijskaarten enz.	f 39,95
P12009	Heavy papier (140 gram) Verpakt per 50 vel. Geschikt voor alle inkjet- printers. Voor het vervaardigen van menu's, uitnodigingen enz. Dubbelzijdig bedrukbaar.	f 29,50
P12014	Transfolith. Verpakt per 5 vel. Zelf op textiel afdrukken. Incl. Nederlandstalige handleiding.	f 27,50
P12015	Transfolith. Verpakt per 10 vel. Zelf op textiel afdrukken. Incl. Nederlandstalige handleiding.	f 47,50
P12017	Gloss-Card Color Heavy. Hoog glanzende zware papiersoort (200 gram) Verpakt per 10 vel. Voor zeer fraaie grafische kleur- afdrukken (b.v. foto's). Geschikt voor 720Dpi resolutie. Door het hoge gramsgewicht te gebruiken als materiaal voor visitekaartjes.	f 17,50
P12032	CD-R Labels type PressIt 25 vel, 50 stuks diam. 118mm. 360 Dpi Hoge kwaliteit max. 360 Dpi. Uitstekend geschikt voor InkJet printers.	f 14,95
P12033	CD-R Labels type PressIt 25 vel, 50 stuks diam. 118mm. 720 Dpi Hoge kwaliteit max. 720 Dpi. Uitstekend geschikt voor InkJet printers.	f 19,95
P12219	1440 Dpi fotopapier (210 gram) Glanzend. Speciaal ontwikkeld voor de huidige serie 1440 Dpi printers voor o.a. Epson.	f 29,95
	Prijzen incl. 17,5% BTW, Prijswijziging voorbehouden.	Januari 1999

TOOLTIP: TWEAKUI

Ook zo blij dat menceer Microsoft aangeeft waar de startbutton zit ondanks dat je Windows 95 al 7 jaar hebt? Of misschien toch de behoefte om je Windows iets meer naar je eigen hand te zetten? Of misschien wil je omc Bill wel een poot uitdraaien? Nou, dat laatste kan met het gratis programma TweakUI. Menceer Microsoft geeft het weer weg alsof het een internet-browser is.

TweakUI is een programma waar je Win-

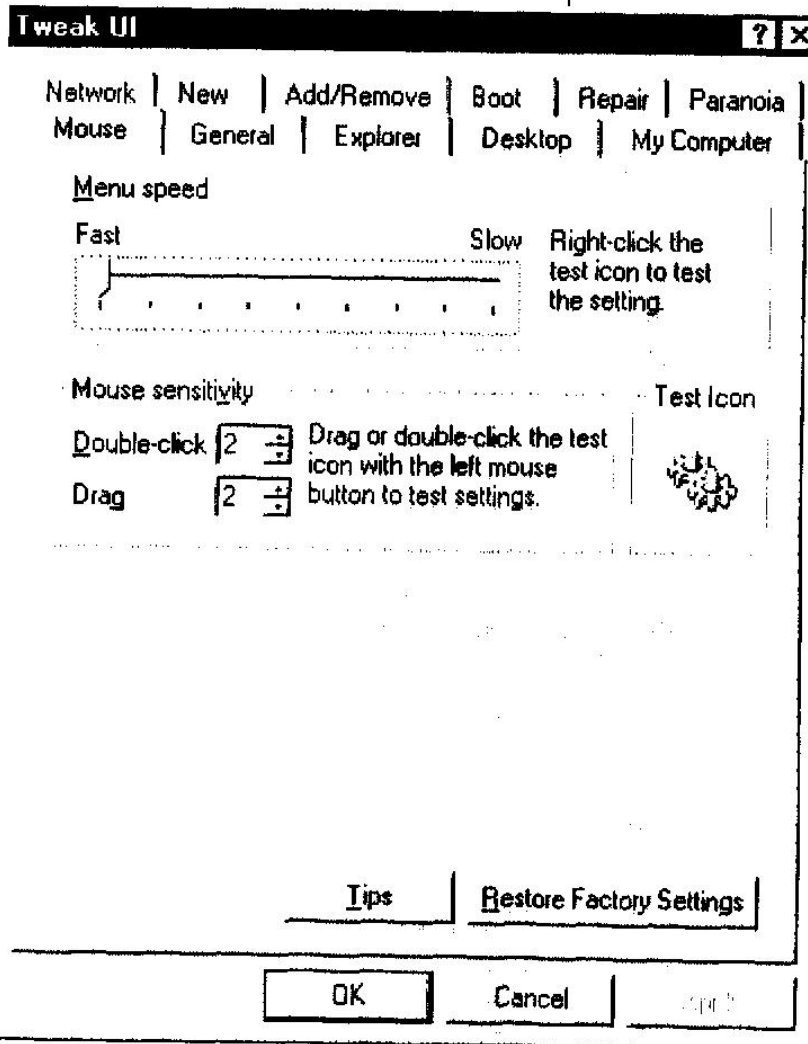
dows 95 net even iets beter mee kunt afstellen dan normaal mogelijk is. Er is een groot aantal opties beschikbaar maar wegens de beperkte ruimte zal ik er maar een aantal behandelen. De volledige versie van dit artikel staat voor geïnteresseerden op de club PC.

TweakUI bevat een aantal dingen die afhankelijk van je computer verschijnen of niet. Ik heb de meest gebruikelijke opties behandeld, maar het kan zo zijn dat je er

meer of minder hebt. Er zit een handleiding bij TweakUI dus voor meer informatie kan je daar eens kijken. Maar laten we eens kijken wat je nu zoal kunt instellen.

Als je TweakUI hebt gedownload (van eu.microsoft.com) of op een andere manier gekregen hebt, dan kunnen we het installeren. Dit is zo gebeurd: selecteer 'tweakui.inf' en selecteer 'installeren' via de rechtermuis-knop en dan kan het feest beginnen.

TweakUI komt na installatie terecht in het 'Control Panel' ('Configuratie-scherm') dat je via de Start-button bereikt.

Hier zitten ook alle andere Windows-instellingen zoals bijvoorbeeld voor beeldscherm en printer. Als het goed is, is het TweakUI icoon er bijgekomen. Als je dit icoon aanklikt dan verschijnt het TweakUI venster met diverse tabbladen.

NETWORK

Hiermee kan je aangeven of de computer bij het opstarten automatisch moet inloggen. Je moet wel de Usernaam en Password invullen. Deze optie heeft alleen nut als je altijd bij het opstarten een usernaam en password in moet vullen. Dit is meestal het geval als je computer op een netwerk is aangesloten. Het kan ook zijn dat je ooit eens een keer een password ingevoerd hebt zodat je bij het opstarten nu altijd je naam in moet vullen. NvdR: maak in dat geval je password 'leeg', dan wordt het ook niet meer gevraagd. Vul je hier je naam en password in, dan gaat Windows automatisch door bij het opstarten. Je ziet dat login windowtje overigens nog wel eventjes. De gegevens die hier staan zijn niet beschermd, net zoals bij Windows zelf, dus geen aanrader voor mensen die bevreesd zijn dat mensen achter hun password komen. Alhoewel, als je automatisch opstart zitten ze toch al op je computer.

MOUSE

Behalve de muis wordt hier ook de menu snelheid aangegeven. Als je het op Fast zet dan zullen de menuutjes sneller verschijnen. Dit merk je vooral bij het Start menu. Zet hem maar eens op Slow, sluit TweakUI door op Ok te klikken en ga maar eens naar je Start-menu. Het lijkt dan wel of je menuutjes niet eens meer verschijnen.

GENERAL

Effects: Met Window animation kun je instellen of een window bij minimaliseren of maximaliseren via een animatie laat verdwijnen dan wel opkomen. Op een trage computer levert dit snelheidwinst op als je dit uitzet, dit geldt ook voor "Smooth scrolling".

Special Folders: Dit is de locatie van een aantal speciale folders. Hiermee kunt je de de plaats (folder/map) veranderen zonder dat Windows over z'n nek gaat. Je moet wel opnieuw opstarten voordat alles in werking treedt.

Internet Explorer: Als je bij Internet Explorer een vraagteken intypt gevolgd door een woord dat je wilt zoeken zal Internet Explorer dit automatisch aan een Internet search-engine doorgeven. Welke search-engine je gebruikt, kun je hier instellen. Met Custom kun je er ook nog een instellen die niet in de standaard lijst staat.

EXPLORER

Shortcut-overlay : Hiermee kan je aangeven hoe het icoon dat gebruikt wordt bij het maken van een shortcut eruit komt te zien. Het rechtse icoon geeft aan wat je ziet. Met Custom kan je ook een eigen overlay (het plaatje wat erover komt te staan) selecteren.

Startup: Het bovenste is het irritante pijltje dat na het opstarten naar je startbutton staat te wijzen met het bericht dat je daarop moet klikken om te starten. Met de onderste checkbox kun je aangeven of je weer elke dag een nieuwe tip voor je kiezen wilt krijgen.

Settings: De eerste checkbox is om aan te geven of de tekst 'Shortcut to' moet verschijnen als je een nieuwe shortcut maakt. Met 'Save window settings' zorg je ervoor dat als je iets instelt bij een folder dat windows dit ook altijd netjes zal bewaren en weer deze instellingen zal gebruiken bij de volgende keer dat je in deze folder terecht komt. Want dat doet hij normaal gesproken namelijk niet.

BOOT

General: Als je "function keys available for ... seconds" uitzet dan maakt dit de toetsen F5 en F8 onbruikbaar bij het opstarten. Indien het wel aanstaat geeft het aan hoeveel seconden Windows kijkt of één van de twee toetsen wordt ingedrukt. Des te kleiner deze waarde des te sneller de computer zal opstarten. Met "Display splash screen while booting" kun je het tonen van het Windows opstartscherm achterwege laten. Dit scheelt weer een klein beetje in opstartsnelheid.

Boot menu: Hiermee kan je het opstart menu altijd laten zien. Als je dit uit hebt staan zal het normaal gesproken alleen getoond worden als je windows door een crash niet netjes is afgesloten. Verder kan je hier ook de wachttijd totdat windows automatisch gestart wordt instellen.

DESKTOP

Hiermee kan je zogenaamde speciale iconen laten zien of juist niet. Zo kan je alle overbodige iconen van je desktop verwijderen. Verder kan je door op de rechtermuisknop te drukken ze van naam veranderen en ze als een shortcut op schijf laten zetten zodat je ze in elke folder kan neerzetten. De software die vast zit aan zo'n speciaal icoon blijft wel behouden. Als je

die ook wilt verwijderen zul je dat handmatig moeten doen.

REPAIR

"Rebuild icons" maakt een nieuwe lijst van iconen die gebruikt worden door explorer en gooit degene die niet meer gebruikt worden weg uit het geheugen. Dit kun je gebruiken wanneer je ziet dat Explorer niet meer de juiste iconen geeft bij shortcuts.

MY COMPUTER

Hiermee kan je aangeven welke drives getoond moeten worden in het file menu als je op het icoon 'My Computer' klikt. Drives die niet geselecteerd zijn worden ook niet getoond, handig om bepaalde drives te verbergen voor iemand. En bovendien scheelt elke drive die je uitzet ook weer een stukje geheugen (alhoewel ook niet bijzonder veel, maar in DOS kan je er toch wel wat baat bij hebben)

PARANOIA

Met "Covering your tracks" zorg je dat Windows niet allerlei informatie bewaard in allerlei bestandjes die ook bij de volgende keer opstarten nog steeds bewaard blijven. Dit scheelt uiteraard wat diskruimte als je ze aanklikt (en dus uitzet). Je kan met de button 'Clear Selected Items Now' alle geselecteerde logfiles direct schoonmaken, in plaats van te wachten tot het opstarten van Windows.

Dit waren zo in het kort een aantal leuke opties van TweakUI.

Bas Vijfwinkel

<p>MSX-Club West-Friesland Rondeelstraat 25 1628 KH Hoorn Tel./Fax: 0229-270618 b.g.g. 06-51069177</p>	<p>Reparaties en uitbreidingen mogelijk voor alle typen MSX-computers en de daarbij behorende randapparatuur. Tevens ombouw / reparatie PlayStation.</p>	<p>Voor 2 MSX-2 computers: ZEESLAG vanaf f 12,50 VELDSLAG vanaf f 12,50 BLOKSLAG vanaf f 12,50 FOUR ON A ROW vanaf f 10,00</p>
<p>Audio/video-kabels: Philips VG 8230/35 f 12,50 Philips NMS 8220/45 f 12,50 Philips NMS 8250/55/80 f 7,50 Sony, diverse typen f 12,50</p>	<p>Snelle Disk-ROMs: Sony HB-F700P/D f 25,00 Philips NMS 8250/55/80 f 25,00 Philips VG 8230/35 f 25,00 Externe drive-interface f 25,00</p>	<p>MSX-Club West-Friesland nu overal bereikbaar 0229-270618 06-51069177</p>
<p>MSX-Club West-Friesland nu overal bereikbaar 0229-270618 06-51069177</p>	<p>Printer-kabel 1,5 m f 20,00 Printer-kabel 3,0 m f 30,00 Printer-kabel 5,0 m f 50,00 Verleng-kabel 1,5 m f 25,00 Verleng-kabel 3,0 m f 35,00</p>	<p>Software voor MSX-2: FAC Soundtracker PRO f 35,00 HappyTrance f 7,50 Caterpillar f 25,00 DP Namaakdisk1, 2 p.s. f 7,50</p>
<p>MSX-DOS 2.XX: Intern, iedere MSX-2 f 70,00 In een SCC-cartridge excl. SCC-cartridge f 25,00 (Versie 2.22 of 2.23 naar keuze)</p>	<p>MSX-Club West-Friesland Rondeelstraat 25 1628 KH Hoorn Tel./Fax: 0229-270618 b.g.g. 06-51069177</p>	<p>Vraag aan, Gratis: PD-lijst op diskette met 750 titels Nieuwsbrief (verschijnt iedere 2 maanden). Eerder verschenen uitgaven zijn ook verkrijgbaar.</p>